

Hellen til áminnis

Hóast eg væl visti, at nú hevði hon stutt eftir, er kortini ringt reiðiliga at fata, at Hellen ikki longur er her okkara millum. Tað er ringt at fata, at tú ikki longur kanst stækka inn á gólvið hjá henni í Klaksvík og skift aorð ella stutt-leika tær saman við henni.

Hon bar sjúku sína við ófatilgari styrki. Sjálvt ikki vissan um, at deyðin nú var visur, fekk rættiliga bilbugt við henni. Á nýggjársinum, ein góðan mánaða innan hon doyði, sá eg hana fyri seinastu ferð. Tá var hon veik og ússalig, hon visti, at skotbraið nú var stutt. Og kortini var ikki sørt, at tað gamla kætið onkuntið bragdaði.

Vit løsu saman í Keypmannahavn. Og tá hon kom til Klaksvíkar í 1975 á HF-skeiðið, sum tá bert var eitt ára gamalt, gjørdust vit næstu starvsfelagar og vin-fólk. Hesi árin, tá vit bygdu HF-skeiðið í Klaksvík upp, var ein strævin tíð hjá lærar-unum, men eisini spennandi, tí alt var so nýtt og óroynt. Tí kundu vit eisini gera so nógv øðrvisi, enn tað var gjørt aðrastaðni og frammanundan. Og í hesum arbeiðinum lá hennara partur ikki eftir. Hesi árin var hon ikki bara mín hæggra hond, men eisini so nógv meira. Utta hana hevði skúlin verið ein heilt annar. Hon hevur sett sær síni djúpu spor í skúlanum og harvið eisini hjá næming-unum.

Hennara arbeiðsorka var ómetalig, tað bar ikki á, at hon nakrantið bar seg undan at gera nakað. Altið góð í ávik-um, altið kundi tú heita á hana. Hon setti einki mark millum areiði og fritíð, næmingarnir og skúlin vóru til alt sam-døgríð.

Hellen var kjøpin-havnari. Heilt pinkulit-il gjørdist hon faðir- og móðurloysingur. Hon vaks upp hjá ommuni og abbanum. Og tí plagdi hon onkuntið skemtandi at taka til, at hon í grundini var eitt ættarlið eldri enn vit. Íð hvussu er og ikki, hevði hon hjá ommuni og abbanum sínar røtur í tí grundt-vigsku háskúlarørsl-uni, sum hevði merkt hana í nógvir mátar, um hon so ikki tók undir við øllum, minni enn so.

Hóast hon sjálv kundi hava rættiliga avgjörðar politiskar áskoðanir og kundi tjakast við fólk, so neistarnir fuku, so var tað ongantið við illum, altið lá ein grundleggj-andi virðing fyrir rætti-num hjá fólki at vera øðrvisi. Hon hevði kanska ilt við at skilja, at onnur ikki høvdu hesa somu virðing fyrir hesum rætti. Og eitt var, sum hon ongantið lærði at skilja, at fólk kunnu vera órein. Summi kallaðu hana naiva, tí hon hevði hesa barnsligu trúna upp á, at fólk eru góð. Og er tað naivitetur, so gævi satt, at fleiri fólk vóru naiv.

Johnny Thomsen

Føgur er foldin

Nú dagarnir fóru at leingjast, og ljósið av álvara vann á myrk-rinum, slóknaði Hellen Heinesen úr Klaksvík bert 42 ára gomul.

Helle kom til Klaksvíkar í 1975. Tey, ið sið-an hava hitt ungfólk úr Norðoyggjum, hava ofta hoyrt Helle nevnda. Eyðkennið fyrir henda lærara var eldhugi fyrir arbeiði sínum og sam-felagsspurningum sum heild. Hon gav sær altið stundir til at práta við næmingar sínar og visti ein ongantið viknandi áhuga fyrir viðurskiptum teirra.

Ikki er óvanligt, at fólk, ið eru virkin á ein-um øki, eisini eru tað á øðrum við. Soleiðis var við Helle. Hon var inn-blástur hjá Klaksvíkar sjónleikarlag, har hon var góð í ávikum.

Helle hevði áhuga fyrir kvinnupolitikki og gav millum annað sitt íkast til hetta arbeiði við at skipa fyrir taluskeiðum fyri kvinnur. Oivað í teirri sannføring, at skulu kvinnur hava ávirkan, mugu tær eisini vera færar fyrir at føra fram síni sjónarmið.

Hon helt slík skeið í Klaksvík. Í 1979 skipaði Kvinnusamskipan Føroya fyrir skeiði á Føroya Fólkaháskúla. Skeiðið var fulltekið, og Helle var lærari. Hetta var

stuttligt og lærufríkt, og har vóru vit, ið royndu okkara fyrstu politisku fet — Jona, Ingrið, Lis-beth og aðrar við.

Skeiðið var so væl-eydnað, at vit triggjar Ingeborg og Helle árið eftir tóku stig til at skipa fyrir skeiði fyrir ar-beiðskvinnur. Eisini hetta skeið var væl-eydnað, og tað var ikki minst Helle fyrir at takka. At skipa fyrir slíkum krevur ávist arbeiði, men tað fánar í mun til gleðina og innblásturin. Luttak-ararnir vóru sera takk-samir, tá skeiðið var av. Tað vóru hesir skeiðlut-takarar, ið komu ásamt um at geva Háskúlanum tað áseymaðu myndina eftir Jónun Poulsen, ið stutt eftir varð avmynd-að til plakatina Arbeiðs-kvinnur í Føroyum. Av-talað varð, at sölán av plakatinum skuldi fara í grunn til eitt hvørt legat til frama fyrir arbeiðs-kvinnur.

Møguligt skuldi verið í hesum ári at komið til ta upphædd, ið ætlað var, aðrenn farast skuldi undir at byta tað árliga legatið.

Uttan at taka nakað frá nøkrum, so kann nærur sigast, at hesin grunnur var nakað av tí mest ítøkiliga, ið hendi í kvinnutíggjuárinum í Føroyum.

Helle var gávurík. Tað

eru mong. Men tað eru bert tey fáu, ið gera so góðan mun, at tey við persónmensku síni geva streym. Tá so er, er ikki bert talan um fjølbroytt-ar gávur, men tað ber boð um eitt heimaum-hvørv, ið hevur stímbrað og stuðlað — eisini á seinastu og ill-gongdu ferðini.

Henda sterka persón-menska var so drúgv, at livsins longu bar heilt til tað gylta liðið.

Helle var av sonnum eitt gott umboð fyrir tað landið, hon kom úr. Gamalt danskt orðatak sigur, at *Egen kaster ikke skygge*. Hetta kann tulkast á tann hátt, at bulurin er so mikil, at ljóst er til, at alt kann grógva og næla undir risakrúnuni. Summi menniskju eiga hesar eginleikar á tann hátt, at tey megna at geva frá sær uttan at draga seg sjálfvan fram og uttan at taka ljós frá hinum.

Ungdómur okkara og Føroya HF- og studenta-skúli hava mist nógv, men Helle tók ikki sínar livsjáttandi tankar og vakra hugburð við sær. Hon var ein gáva til kvinnupolitikk okkara, og hon setti fyrirmyndar-lig spor í Klaksvíkar søgu.

Klaksvík, hin 9. febr. 1986

Karin Kjølbro